

Crnogorsko društvo ekologa smatra da Ministarstvo energetike neosnovano tvrdi da je izgradnja HE Komarnica moguća

Mićanović: Suštinska funkcija Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za HE Komarnica nije ispunjena, dokument liči na turističku brošuru

Postavlja se pitanje kako je moguće da se u višestruko zaštićenom području planira destruktivan projekat, koji uništava prirodu, ruši mogućnost za održivi razvoj, troši resurse i krši zakone? Crna Gora ovim ugrožava svoje evropske integracije i osnovne principe održivog razvoja”, poručuje sagovornica Analitike

Foto: Crnogorsko društvo ekologa

Mirka Davidović Analitika
Autorka Izvor

Postupak za izdavanje saglasnosti na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu za HE Komarnica još uvijek je u proceduri, kazali su iz Agencije za zaštitu životne sredine Portalu Analitika. Kako su pojasnili, Komisija koja ocjenjuje elaborat je nosiocu projekta 3. oktobra 2022. godine dala komentare na taj dokument, ostavljajući im rok do 855 dana, koji ističe krajem februara 2025. godine, da dostave inoviranu verziju.

“Do današnjeg dana, Komisiji nije dostavljen pomenuti inovirani elaborat”, kazali su nam iz Agencije.

Iz Crnogorskog društva ekologa za Portal Analitika kazali su da je pomenuti rok za njegovu dopunu dat jer je Izvještaj Komisije sadržao veliki broj primjedbi.

Dokument još nedostupan javnosti

Zato im je, kako kažu, nejasno na osnovu čega Ministarstvo energetike tvrdi da je izgradnja HE Komarnica moguća uz poštovanje mjera predviđenih Elaboratom, kada taj dopunjeni dokument, pojašnjavaju, još uvijek nije objavljen niti dostupan javnosti.

“Komisija je naložila sprovođenje detaljnog istraživanja prostora i obezbjeđivanje konkretnih i jasnih podataka o njegovoj vrijednosti, kao i o gubicima koji bi nastali eventualnom izgradnjom HE Komarnica. Kao organizacije koje se zalažu za očuvanje ovog kanjona - Crnogorsko društvo ekologa (CDE) i inicijativa Spasimo Komarnicu, detaljno smo pregledali Elaborat. Dokument je analiziran u saradnji sa timovima stručnjaka iz Evrope i regiona, uključujući ekonomiste, inženjere, geologe, turizmologe, biologe i druge relevantne oblasti”, kaže za Analitiku Andrijana Mićanovi iz Crnogorskog društva ekologa i Inicijative Spasimo Komarnicu.

Kako pojašnjava, Elaborat karakterišu zastarjeli hidrološki i podaci o biodiverzitetu.

“Neki podaci u Elaboratu stari su i više decenija, što je za ovakvu studiju apsolutno neprihvatljivo. Posebno su zabrinjavajući podaci koji se odnose na parametere vezane za količinu vode, izdašnost izvora, vodostaj itd, jer se zbog klimatskih promjena bilježe velike oscilacije u dotoku vode i sniježnom pokrivaču na godišnjem nivou”, navodi ona.

Pored toga, kako ističe, za biodiverzitet su korišćeni nepotpuni podaci.

“Obavljeno je veoma malo terenskih istraživanja, a za određene grupe organizama istraživanja čak nijesu ni vršena. Umjesto toga, uzeti su podaci iz okolnih područja, što je neadekvatno za validnu procjenu bogatstva biodiverziteta i negativnih uticaja”, kaže Mićanović.

Očigledne nedosljednosti elaborata

Elaborat, prema njenim riječima, sadrži i očigledne nedosljednosti.

“Primjera radi, neke biljne vrste koje se u Elaboratu pominju kasnije su demantovane od strane naučne zajednice. Za ovakvo vrijedno područje neophodno je precizno procijeniti brojnost populacija, posebno endemskih i zaštićenih vrsta, kao i uraditi detaljne analize njihovog stanja”, ističe ona.

Zamjera i što cijeli dokument više liči na, kako kaže, turističku brošuru nego na ozbiljan naučni dokument. “Promoviše hidroelektranu kao turistički potencijal, pozivajući se na primjere iz Azije i drugih dijelova svijeta, ali to je potpuno daleko od realnosti i specifičnosti ovog prostora, te samog projekta. U Elaboratu se neutemeljeno promovišu turistički potencijali HE, dok se zanemaruju stvarne potrebe lokalne zajednice. Ove tvrdnje nijesu utemeljene i predstavljaju manipulaciju činjenicama. HE Komarnica je energetska objekat, a ne turistički proizvod”, naglašava Mićanović.

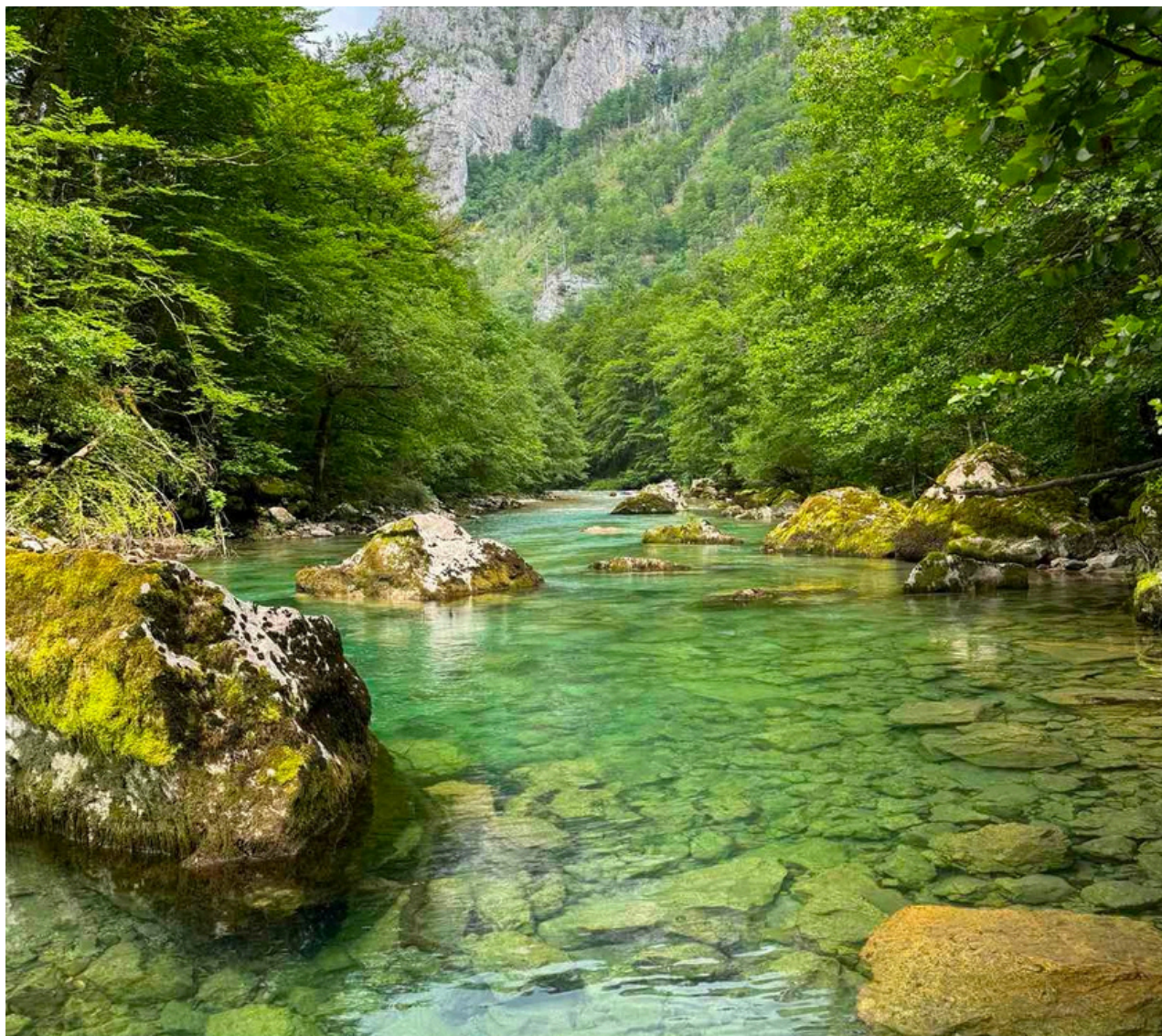
Ona dodaje da seoski-agro turizam, lokalna proizvodnja, biciklizam, planinarenje, kanjoniranje, rafting i druge aktivnosti, koje već postoje, ne zahtijevaju HE.

“Naprotiv, potrebno je uložiti u poboljšanje infrastrukture, poput puteva, interneta i edukacije lokalnog stanovništva, kako bi se razvili održivi modeli

koji zaista koriste lokalnim zajednicama. Novac i profit često prevagnu nad jezikom zaštite prirode, zdravlja i održivog razvoja”, ukazuje Mićanović.

Prioriteti nijesu u skladu s dugoročnim interesima prirode i lokalnih zajednica

Elaborat, smatra ona, svjedoči o prioritetima koji nijesu u skladu s dugoročnim interesima prirode i lokalnih zajednica. Iako su prema referencama za izradu Elaborata angažovani stručnjaci iz različitih oblasti, kako dodaje, njegova suštinska funkcija – procjena uticaja na životnu sredinu – nije ispunjena.

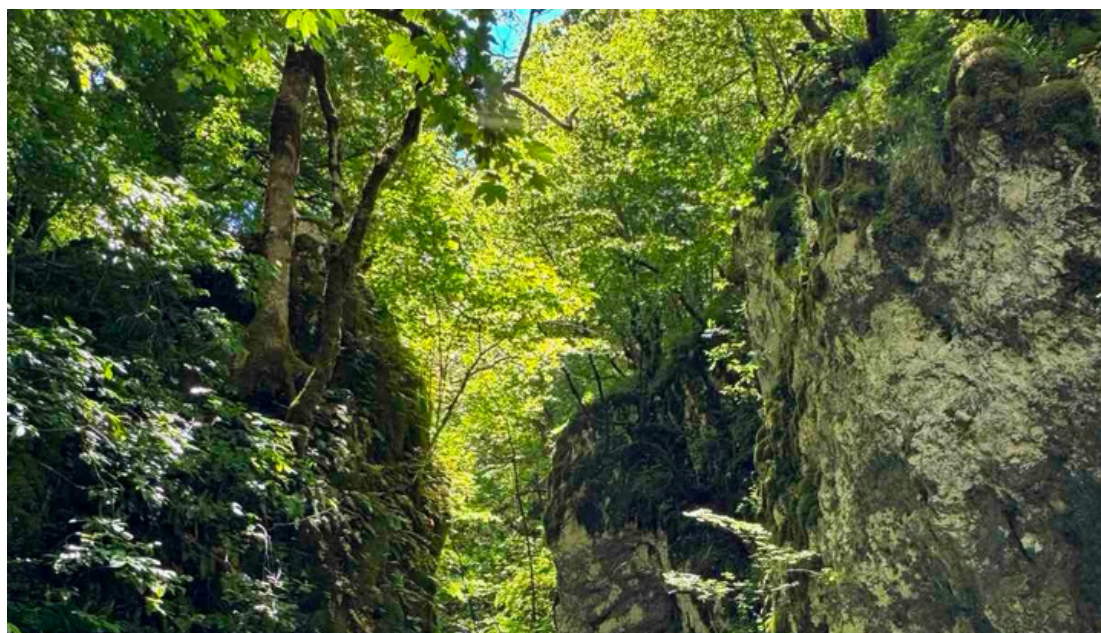
“Mjere ublažavanja i kompenzacije koje se navode u Elaboratu nisu mjerljive, realne, niti dovoljno jasno definisane, što proizilazi iz nedostatka adekvatnih podataka. Elaborat takođe ne sadrži procjenu uticaja klimatskih promjena na projekat, niti uticaja projekta na klimatske promjene, što je obaveza prema EIA direktivi (Aneks IV). Cilj svakog Elaborata treba da bude jasno ukazivanje na negativne uticaje projekta i definiisanje mjera za njihovo smanjenje ili kompenzaciju. Ukoliko se pokaže da takve mjere nijesu moguće, projekat ne može dobiti saglasnost”, kategorična je Mićanović.

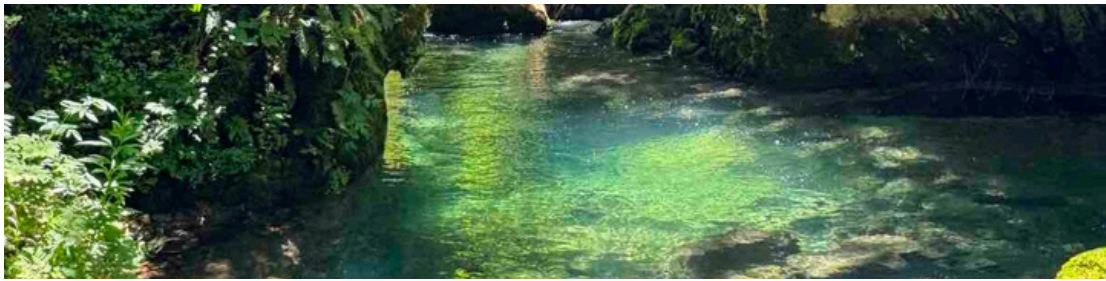
Podsjeća da je prvobitni rok za dostavljanje dopunjenog Elaborata bio septembar 2024. godine, ali je zbog administrativnih propusta taj rok pomjeren za pet mjeseci.

“Pitanje koje se postavlja je: kako je moguće da Ministarstvo energetike tvrdi da je izgradnja HE Komarnica moguća uz poštovanje mjera predviđenih Elaboratom, kada taj dopunjeni dokument još uvijek nije objavljen niti dostupan javnosti. Radujemo se objavi nove verzije Elaborata, jer znamo da su zahtijevana nova istraživanja”, kaže ona.

Naučnici iz Evrope istraživali kanjon, prvi rezultati fascinantni

Crnogorsko društvo ekologa, inicijativa Spasimo Komarnicu, uz podršku partnera iz Nature Lovers organizacije, organizovali su i ugostili četiri naučnoistraživačke ekspedicije, kako bi potvrdili nevjerovatnu vrijednost ovog područja, te prikupili relevantne naučne podatke.

Kako ističu u Društvu, preko 30 naučnika iz cijele Evrope je nedjeljama istraživalo kanjon Komarnice, a prvi rezultati su fascinantni, pa će se istraživanje nastaviti i narednih godina.

“Ne smijemo zanemariti činjenicu da je ovo područje višestruko zaštićeno, kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom nivou. Pored statusa Parka prirode i Spomenika prirode, Komarnica je Emerald kandidat, potencijalno Natura 2000 područje, ključno biodiverzitetno područje (KBA) i međunarodno prepoznato područje od značaja za ptice (IPA). Posebnu težinu daje procjena UNESCO/IUCN misije iz 2018. godine, koja je zaključila da bi ovo područje predstavljalo vrijedan dodatak Nacionalnom parku Durmitor, čime bi se značajno unaprijedio njegov ekološki i konzervacioni integritet”, podsjeća Mićanović.

Obesmišljavanje koncepta ekološke države

Prema njenim riječima, ovako neodgovorni postupci Crne Gore prema vlastitim zakonima, Ustavu, ali i evropskim direktivama, obesmišljavaju koncept ekološke države.

“Slučaj HE Komarnica pokazuje koliko stvari u Crnoj Gori funkcionišu samo formalno, dok se stručne preporuke, kako domaće tako i evropske, ignorišu. Postavlja se pitanje kako je moguće da se u višestruko zaštićenom području planira destruktivan projekat, koji uništava prirodu, ruši mogućnost za održivi razvoj, troši resurse i krši zakone? Crna Gora ovim ugrožava svoje evropske integracije i osnovne principe održivog razvoja”, zaključuje Mićanović.